

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et
Exercitiis Accommodatæ Libri IV**

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. IX. Vtrum cum auxilijs ordinarijs possint per longum tempus vitari
omnia Venialia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

CONTROVERSIA IX.

Vtrum cum Auxilijs Ordinarijs possint per longum tempus vitari Omnia Venialia.

826. **E**X definitione Concilij Tridentini, de fide tenendum est, non solum esse viribus naturalibus, & secluso omni auxilio indebito, impossibile moraliter vitare omnia venialia per totam vitam; (vt volebat Pelagius) sed hoc ipsum etiam impossibile esse cum Communibus & Ordinarijs Auxilijs Gratia, in Statu Via; quod intelligendum est de adultis. Ita Trid. sess. 6. can. 23. *Si quis, inquit, hominem semel iustificatum, dixerit posse in tota vita peccata etiam venialia vitare, nisi ex speciali Dei privilegio, quemadmodum de B. Virgine tenet Ecclesia, anathema sit.*

Probatur hæc veritas ex S. Scriptura Jacobi 3. *In multis offendimus omnes. Eccles. 7. Non est homo iustus in terra, qui faciat bonum & non peccet. Pl. 142. Non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens. 1. Jo. 1. Si dixerimus, quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus &c.*

827. In reddenda ratione Conclusionis hæctenus quidem auctores convenerunt, hanc moralem necessitatem aliquando peccandi venialiter intra longum tempus, ita intelligendam esse, vt tandem verificetur in aliquo peccato determinato, de quo determinatè sit verum dicere, quod non potuerit moraliter loquendo vitari, si ve hæc necessitas proveniat ex defatigatione in vincendis prioribus occasionibus, vt putat Lugo, five ex eo, quod conditio hominis, præsertim in natura corrupta, sit ita constituta, vt considerata cum omnibus alijs causis secundis & occurrentijs, quæ possunt allicere innumeris modis ad lapsum venialem, saltem per subreptionem & inadvertentiam, sit physice necessarium, vt intra longum tempus occurrat circumstantia aliqua determinata, in qua est moraliter impossibile non labi venialiter, vt mihi quidem videtur, & experientia suadet.

P. Martinus Esparza aliam viam ingreditur, & existimat, hanc moralem necessitatem reperiri etiam in collectione omnium illorum venialium, seu omnium occasionum peccandi venialiter, quarum singula essent moraliter superabiles, etiam post alias jam superatas: vnde vltèrius existimat, rationem huius morales necessitatis desumendam esse ex ratione generali, ex qua provenit moralis necessitas alicujus difformitatis in magna multitudine effectuum, habentium causam liberam & contingentem: v. g. est moraliter necessarium, vt qui millies projicit Talos, non semper eundem numerum projiciat, sed aliquando diversum; & huius exempla plura afferri possent. Porro hæc moralis necessitas provenit ex eo, quod summa vniformitas non habeat nisi vnam causam adequatam, hoc est, non potest fieri,

P p

fieri,

de damnatione 29. propol. *Pelagianus est error dicere, quod liberum arbitrium valeat ad vllum peccatum vitandum.*

823. Obijciunt 3. S. Chrysostomus supra relatus, vbi dicit, tentationes non posse facile superari sine gratia: ergo agnoscit, posse saltem difficilius superari. R. Hunc locum æquè ad verarij explicandum esse. 1. Quia ipsi volunt, tentationem levem posse sine gratia facile superari: si enim non nisi difficulter, jam non esset tentatio levis, sed gravis. 2. Quia S. P. loquitur pariter de levi ac de gravi tentatione, vt ostendit Vasquez, ergo etiam gravis posset difficulter superari, quod nec adversarij admittunt. Voluit ergo solum significare, non deesse libertatem & potentiam physicam.

824. Obijciunt 4. S. Hieronymus lib. 3. con. Pelagium. *Hoc, inquit, & nos dicimus, posse hominem non peccare si velit, pro tempore, pro loco, pro inextinguibili corpore, quamdiu intentus est animus &c.* & infra. *Humana conditio si paululum se remisit, discit fragilitatem suam, & multa se non posse cognoscit: ergo sentit, liberum arbitrium saltem aliquid posse, saltem exiguum, si illud sit accommodatum fragilitati humanæ.* Addit etiam, non rectè inferre Pelagianos, nos posse semper servare legem, & vincere omnes tentationes, ex eo quod possumus levem tentationem vincere. R. S. Hieronymum, vt ex toto contextu capituli primi & quarti patet, non negare, requiri semper auxilium gratia indebitum, sed solum velle, quod per auxilia ordinaria possumus quidem aliquandiu vitare omnia peccata, non tamen semper & perpetuè; vnde exempli causâ affert dictum S. Pauli: *Percutiat te Deus paries dealbate, & existimat, cum non nihil à Christiana patientia recessisse, deinde ait, perpetuitatem impeccantiæ soli Deo reservari, & ei qui Verbum Caro factus est, carnis detrimenta & peccata non pertulit.*

825. Obijciunt 5. S. Augustinus lib. 1. ad Simplic. q. 2. sub finem. dicens, ante electionem ad gratiam, nihil in nobis præcedere, nisi aut majus ingenium, aut humanas disciplinas, aut minora peccata. R. S. Augustinum loqui de electione ad gratiam supernaturalem, vt supra explicatum est.

Obijciunt 6. Idem Augustinus lib. de Perfect. Iust. c. 2. ratiocin. 3. dicens, in natura vitata parum esse ad non peccandum voluntatis arbitrium: ergo putat, saltem aliquam tentationem vinci posse. R. Ex hoc loco potiùs colligi contrarium: sensus enim est clarus, parum esse, hoc est, non sufficere arbitrium solum ad non peccandum, sine gratia: sicut, si diceret: parum est ad merendum præmium, scire voluntatem Domini; vel: ad doctrinam Theologicam comparandam parum est intelligere latinam linguam, & nosse scribere, nisi accedat ingenium, studium, & instructio. Deinde dici potest, per *id Parum* significare voluisse, adesse solam potentiam physicam.

fieri, vt Tali millies cadant eodem modo, nisi mille vicibus taliter imprimatur impulsus: vel breuius: hæc vniformitas est vnica; e contra diffinitas opposita huic vniformitati est incomparabiliter multiplex possibilis, vt patet; vnde etiam potest procedere à diuersis causis adæquatis, vt fusè declarat auctor.

Itaque hæc moralis necessitas aliud non est, quàm summa improbabilitas oppositi: nemo enim potest prudenter opinari tanquam probabile futurum, vt projiciens Talos millicies, semper projiciat numerum binarium, quamvis singulis vicibus posset moraliter contingere, vt ita projiceret. Hanc deinde doctrinam applicat ad necessitatem moralem peccandi venialiter.

829. Assentior eequidem, hanc moralem necessitatem peccandi aliquando venialiter, intra longum tempus, & occurrentibus plurimis occasionibus, à nemine qui terminos penetret negari posse; est enim prorsus improbabile, quòd Petrus cum ordinarijs auxilijs sit vitaturus omnia venialia continuatâ serie, quæ successivè intra longum tempus committere potest, etiam cum semiplena advertentia, sufficiente tamen moraliter ad vitandum veniale seorsim sumptum. ad hanc enim improbabilitatem asserendam sufficit experientia, quâ deprehendimus innumeros homines, propriâ confessione, sic labi, & nullum scimus qui nunquam lapsus sit.

Cæterum, re sapius consideratâ nunquam inducere animum potui, vt crederem, ad hanc impotentiam moralem, hoc est, ad hanc improbabilitatem respexisse Patres Concilij Tridentini. Non enim credo, voluisse Patres definire hanc veritatem philosophicam: *Improbabile est, vllum hominem cum ordinarijs auxilijs vitaturum omnia venialia per longum tempus, quamvis singula posset moraliter vitare.* Nam hujus rei definitio nihil feriret ad confirmandam Naturæ corruptæ imbecillitatem, & infirmitatem majorem, quàm quæ esset in statu puræ & innocentis Naturæ. Fatetur enim P. Esparza, quòd argumentum suum procedat eodem modo de statu puræ & innocentis Naturæ.

830. Confirmo & explico rem totam hoc discursu. Concilium definit, non posse hominem vitare omnia Venialia, collectivè sumpta, cum ordinarijs auxilijs, adeoque à fortiori definit, quòd nullus omnino vitabit. Nam impotentia moralis antecedens, ita ab omnibus explicatur, quòd scilicet physicè posset fieri oppositum, sed nunquam fieri: ergo hæc est propositio contradictoria definitioni Concilij: *Aliquis homo, cum ordinarijs auxilijs, vitat omnia venialia.* Ergo non potest in vlla hypothese stare veritas posterioris propositionis cum definitione Concilij. Subsumo. Atqui, si Concilium solummodo definivisset impotentiam moralem, quæ non sit aliud, quàm summa improbabilitas seu inaffirmabilitas, quòd aliquis homo sit omnia vitaturus, tunc posterior propositio non esset contradictoria De-

initioni Concilij, & posset in bona hypothese stare ejus veritas cum veritate definitionis. Ergo Concilium definivit majorem impotentiam moralem, quàm illam, quæ assignatur à P. Esparza: atqui non potest assignari major impotentia moralis, quàm dicendo, quòd in natura corrupta unicuique homini intra longum tempus occurrat aliquando occasio peccandi venialiter, quæ ex morali necessitate, non potest, etiam determinatè sumptam, in his circumstantijs superare. Ergo ultra illam est admittenda etiam hæc major impotentia moralis. Subsumptum est probandum pro cuius evidentia

Observandum est, quòd quando dicitur: esse moraliter impossibile, hoc est, summè improbabile, magnam aliquam seriem effectuum contingentium poni tali ordine, v. g. Talos millicies projectos, semper ferre numerum binarium, aut senarium &c. quòd, inquam, hoc ita verum sit, vt tamen simul etiam verum sit, esse metaphysicè necessarium, vt defacto projiciatur aliqua certa series numerorum, quam antecedenter ad summationem erat æquè moraliter impossibile, hoc est, summè improbabile projici, atque erat de Binario. Ostendo. Nam quoscunque numeros millenos successivè projicias, antequam periceres, si ille ordo fuisset in charta notatus, & sponso faciendâ, an esses eo ordine projectum, æquè fuisset improbabile, egressuram talem roriam, ac omnes jactus fore aequales. Pari modo, si per mille occasiones peccandi venialiter, cæteris omnibus occasionibus non pecces, non est vlllo modo probabile, quòd potius sis peccaturus primâ & ultimâ vice, quàm duabus primis vicibus, & idem est de quibuscunque vicibus assignabilibus: vnde consequens est, quòd quomodocunque deinde eveniet, semper evenitura sit aliqua series actuum, quæ in sensu P. Esparza antecedenter fuit moraliter impossibilis, hoc est, summè improbabilis. Ergo à primo ad vltimum, possunt de vna eademque serie verificari hæc duo: esse moraliter impossibile, hoc est, antecedenter summè improbabile, & inaffirmabile, & tamen, eam defacto poni. Ergo, etiam ponamus aliquem hominem cum ordinarijs auxilijs vitare omnia venialia, non est hæc hypothetice contradictoria definitioni Concilij, si (vt P. Esparza putat) ad eam verificandam plus non requiritur, quàm summa improbabilitas. Et sic subsumptum est probatum. Consequentie sunt omnes legitimæ. Antecedens non minus clarè probatur ex fundamento adversarij. Ideo est summè improbabile, me vitaturum omnia venialia, quia hæc conformitas in operando habet vnicam causam adæquatam: seu clariùs: quia non potest poni nisi vnico modo; e contra verò quæcunque diffinitas ponatur, illa opponitur conformitati, & potest diffinitas tot modis fieri, quot modis possunt variari combinationes et dissensibus vel consensibus &c. atqui hoc totum procedit

procedit de quacunque serie determinata excogitabili; illa enim etiam tantum potest poni vno modo; e contra diversitas ab illa serie, potest tot modis poni, quot sunt excogitabiles combinationes, habentes aliam numerorum variationem: ergo est utrobique par improbabilitas.

831. Confirmatur 2. Concilium docet, quod ex speciali privilegio possit homo vitare omnia venialia. Hoc privilegium possit dupliciter concedi. Primo, conferendo auxilia moraliter prædeterminantia seu necessitantia, salvâ potestate physicâ ad oppositum. Secundo modo, si Deus non quidem moraliter necessitaret, attamen pro singulis occasionibus provideret auxilia efficaciacia. Hoc secundo modo nihil penitus augeretur vires ad operandum, nec operationes villo modo facilitarentur magis, quam defacto facilitantur in sententia contraria, volente, quod singula possent moraliter vitari. Caterum nec ex Scriptura, nec ex alio capite poterat Concilium colligere, quod defacto nullus homo sit cooperator omnibus auxilijs præbentibus moralem potestatem, sed opus esse speciali privilegio, si vires non augerentur ad facilius operandum. E contra facillè intelligitur hoc privilegium augere vires, si dicamus, quod per speciale privilegium Deus conferret semper auxilia, dantia moralem potentiam, quæ alioquin in natura corrupta deberent aliquando abesse. Ergo impotentia moralis in nostro sensu accepta, est maximè ad mentem Concilij, non item in acceptione adversarij.

832. Confirmatur 3. Si Concilium ex S. Scriptura non collegisset & asseruisset aliam impotentiam moralem, quam summam improbabilitatem de omnibus peccatis venialibus vitandis, tunc posset quis sine piaculo pronuntiare, esse homini moraliter impossibile, cum ordinarijs auxilijs vitare omnia mortalia per longum tempus. Consequens est falsum, & ab omnibus negatur, ergo &c. Probo sequelam: quia antecederet ad omnes eventus, quibus vnusquisque homo obnoxius esse potest, est maximè probabile, de quovis singulari homine, quod intra longum tempus, vel saltem per totam vitam aliquando peccabit mortaliter, & contrarium est summè improbabile. Ratio est, quia summa raritas est eorum, qui creduntur vixisse sine omni culpa mortali; e contra eorum qui aliquando peccant mortaliter, est infinitus numerus: ergo antecederet ad omnem casum eventualem, v.g. an sit educandus inter Catholicos, vel hæreticos, vel Gentiles, an in aula vel militia, vel religione &c. antecederet inquam ad huiusmodi eventus, nemo prudens posset sperare, loquendo de aliquo determinato homine, quod esset victurus sine mortali per septuaginta annos. Sic nemini nostrum est nunc probabile, quod hodie sit ad eam infaniam perventurus, ut sit occisurus seipsum, abnegaturus Christum &c. quamvis in rerum natura fuerint plures qui hæc patravérunt.

833. Confirmatur denique 4. In sententia adversarij posset rectè & sine absurdo dici, hominem habere simul & semel potentiam moralem, & impotentiam moralem, vitandi omnia venialia: potentiam moralem quidem antecedentem, impotentiam verò moralem consequentem: hoc autem est absurdum; sic enim denique liceret dicere; quod homo haberet potentiam moralem vitandi cum ordinarijs auxilijs omnia venialia, intelligendo de potentia morali antecedente, de qua regulariter accipitur vocabulum *Potentia moralis*, absque eo quod censeretur contradicere Tridentino, quia juxta adversarium Concilium tantum loquitur de Impotentia consequente. Sequela probatur. Nam post evitata v.g. viginti novem venialia, adhuc habetur antecedens potentia moralis ad vitandum Trigesimum, ut fateatur adversarius, & tamè non habetur potentia moralis ad Trigesimum vitandum ex hypothesi, quod viginti novem vitaverit, propter summam improbabilitatem, quod homo sit vitaturus Triginta venialia continuatâ serie. Vnde docet adversarius, quod tunc intellectus determinaretur ad judicandum, quod ex hypothesi quod sint vitata viginti novem, non sit vitandum Trigesimum. Legatur Esparza q. 14. ad 2. Ergo omnibus consideratis, consultius est persistere in communi explicatione Impotentia moralis. Contra quam

834. Obijci solet. Actuum frequentia generat habitum: ergo facilitatem: ergo ex frequentia victoria, potiùs facilius, quam difficilius vitaretur deinde peccatum. R. 1. cum Card. Pallavicino, Actum facilitare quidem ad actum similem, non autem ad dissimilem, hoc est, qui deberet vincere graviores molestias; v.g. qui constans fuit in equuleo per aliquod tempus, non habet imposterum majorem facilitatem ex habitu ad perseverandum, quia perseverantia est molestior quàm præterita perpessio. Et hinc potest reddi ratio, cur in statu Naturæ integræ, nulla fuisset necessitas moralis committendi aliquod peccatum: cum enim pars inferior esset omnino subordinata superiori, nullam molestiam aut defatigationem illa observantia præceptorum attulisset.

Respondeo 2. Moralem necessitatem labendi non vnicè induci ex multitudine victoriarum præcedentium, sed sæpè evenire independentè à prævijs victorijs, præsertim in peccatis quæ fiunt per subreptionem, & ut supra notavimus, non potest homo diu vivere, quin huiusmodi occasio occurrat, inferens moralem necessitatem antecedentem, nisi speciali providentiâ gubernetur.

